

Regering is zelf de oorzaak van budgettaire ontsporing

De machteloze premier

De voorbije dagen is heelwat gezegd over het dreigend begrotingstekort voor de komende jaren. De CD&V heeft alles op paars afgeschoven. Premier Van Rompuy heeft gezegd dat hij pas volgend jaar wil beginnen met de zaak recht trekken, anders wordt de crisis scherper. Beide beweringen zijn bewuste verdraaiingen van de feiten zoniet leugens om te verstoppen dat deze non-regering gewoonweg niet tot regeren in staat is. Op de eerste bewering gaan we niet meer in : de begroting 2007 was structureel in evenwicht, dus is het structureel tekort niet te wijten aan de vorige regeringen. Punt. Wat het nemen van maatregelen betreft willen we wel op enkele voorbeelden ingaan.

Het totale budget voor **geneesmiddelen** is nu ongeveer 4 miljard euro. In het verleden waren er vaak problemen : de industrie probeerde oude geneesmiddelen duur te houden en nieuwe nog duurder te maken. In het herstelplan van de RIZIV-uitgaven van 2005 werd dit mechanisme gestopt. Niet zonder moeite en met veel discussies. Week in, week uit. Aan de industrie werd duidelijk gemaakt dat oude geneesmiddelen goedkoper moesten, als ze wilden dat nieuwe erkend werden. Eén van de ondergetekenden was toen minister van begroting en heeft openlijk een aantal erkenningen geweigerd, wat zeker niet populair was. Maar het heeft geholpen: de uitgaven stegen beduidend trager en toch kregen de patiënten nieuwe geneesmiddelen terugbetaald. De industrie aanvaardde dit finaal en het werd zelfs een stimulans voor onderzoek in nieuwe producten. Op die manier werd in 2005 en 2006 het budget gestabiliseerd op 3.3 miljard euro (er kwam zo'n 50 miljoen bij over de twee jaar, dus minder dan 1% per jaar). Het was alleen mogelijk door een hechte samenwerking tussen sociale zaken en begroting. Bijna wekelijks werd er overlegd, ook op regeringsniveau. Voor 2009 wordt er een uitgavenstijging geraamd van 10.8%. Dat is 3.8% meer dan wat is begroot. Deze stijging terugdringen tot 5 procent zou geen enkel probleem stellen, noch voor de patient, noch voor de industrie. Dat is in 2005 en 2006 duidelijk gebleken. Het vergt een beetje moed. Het vergt samenhang in de regering. Het vereist dat er minstens enkele ministers met hun job bezig zijn. Voor de non-regering Van Rompuy is dat natuurlijk wel erg hoog gegrepen. Ze laten hier zonder meer 200 miljoen liggen. Als de prestatie van 2005 en 2006 zou worden herhaald 360 miljoen euro.

Het in evenwicht brengen van het budget van **defensie** was eind 2007 voor een kabinet in lopende zaken geen evidentie. Dat is gelukt. In 2008 is dat budget echter opnieuw ontspoord. Er is een eenvoudige verklaring voor. De uitgaven werden drastisch verhoogd door de opeenvolgende beslissingen om meer in buitenlandse operaties in te zetten. Dat moest worden betaald door het beperken van een aantal andere (vooral humanitaire) operaties, door verkoop van gebouwen en materialen, en door een aantal besparingen in het defensiebudget in het binnenland. Van in het begin was duidelijk dat die rekening niet klopte en bovendien werden de beslissingen niet uitgevoerd. Ook in 2009 is het budget van defensie niet sluitend. De kosten worden onderschat, de compensaties overschat. Het gaat gemakkelijk om een tekort van 100 miljoen euro. Het Rekenhof heeft de meerderheid hier op attent gemaakt. Zou het de crisis verergeren als hier orde op zaken wordt gesteld? Neen. Het houdt wel in dat minister De Crem behalve stoere taal op TV en in een New Yorks restaurant, zich ook in zijn departement zou laten horen. Ook dat is voor de non-regering Van Rompuy te veel gevraagd.

De **staatsschuld** werd van 140% in 1993 gereduceerd tot bijna 80% in 2007. Het grootste deel gebeurde in de laatste 8 (paarse jaren), namelijk 30 procent. Terwijl in Europa andere

landen hun schulden verhoogden. 2001, 2002 en 2003 waren immers slechte economische jaren en België was toen een uitzondering met haar schuldverlaging. Dit gewoon even ter herinnering.

Ook de schuldreductie vergt een dagelijks beheer. Dat bewijst het beheer van de aandelen van Belgacom. Belgacom gaat geregeld over tot het inkopen van een aantal eigen aandelen. Dat doet ieder bedrijf dat zeer goed bij kas zit en zijn aandeelhouders goed behandelt. Als Belgacom dat doet, worden die aandelen bij wijze van spreken vernietigd en krijgt de overheid in plaats van 50%+1 van de aandelen, weer goed 53%. Telkens dit gebeurde verkocht de Belgische regering deze drie procent, die eigenlijk niet nuttig is, en kon zij dat gebruiken om de schuld te verminderen (dat geld mag niet gebruikt worden voor gewone uitgaven of investeringen). Dat levert meestal zo'n 600 miljoen euro op, en een structurele daling van de interestlast van 25 tot 30 miljoen euro jaarlijks. Het zijn niet de grootste bedragen, maar ze helpen toch. Ook in 2007/2008 was zo'n operatie mogelijk. De regering deed niets. Goed bestuur ? Geen bestuur !

Wat willen we met deze nota zeggen? Eenvoudig weg : alles kan beter, ook het paars beleid kon beter. Maar dat er nu een structureel probleem is ontstaan, is niet de schuld van paars. Wel van deze non-regering. De drie voorbeelden die we geven gaan over 1 miljard euro in minder uitgaven of schuldafbouw. Ze vergen een beetje moed, maar hinderen niet de economie en zijn zeker niet onrechtvaardig. Er zijn er veel andere, die een normale regering vindt. Maar deze non-regering niet. Van een regering zegt men soms dat ze beter de stekker zou uittrekken. Als iemand de stekker uittrekt, gaat het licht uit omdat de energie wegvalt. Bij deze non-regering is dat zelf niet meer toepasselijk : er zit al lang geen (positieve) energie meer op de leiding. Een strak begrotingsbeleid zou de crisis versterken, zegt de premier. Hij bedoelt : zou de crisis tussen de meerderheidspartijen versterken. Met de verkiezingen op komst mag dat niet. En is Herman Van Rompuy een machteloos premier geworden.

Johan Vande Lanotte

John Crombez